

Ekonomické dopady pandémie budú pre ženy horšie ako pre mužov

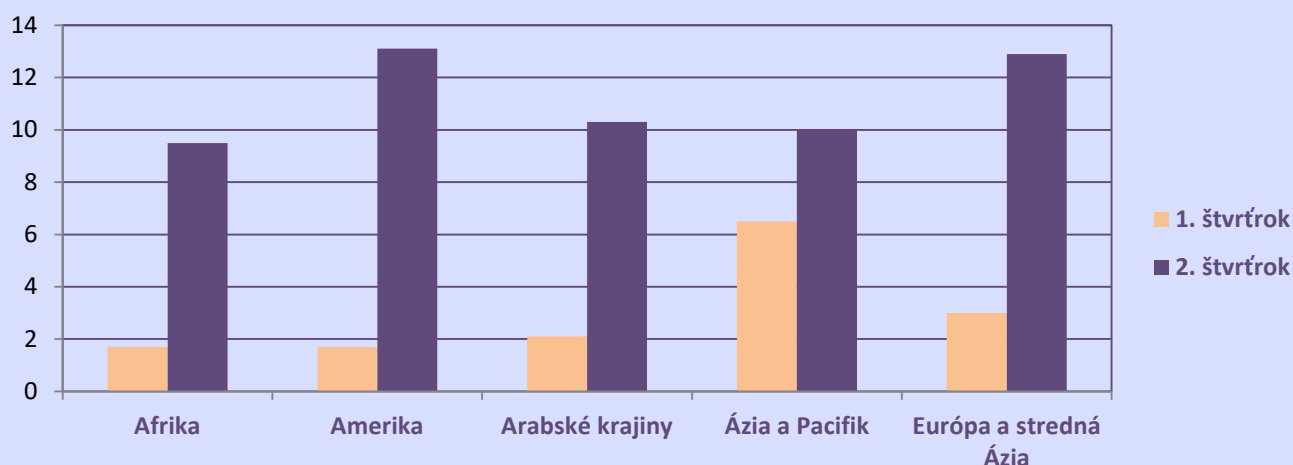
 Matej Horňák

Od vypuknutia svetovej pandémie koronavírusu si museli firmy aj zamestnanci zvykať na zásadné zmeny vo fungovaní bežného súkromného aj pracovného života. Práca sa presunula z kancelárií do domov a bytov, čo však bolo často spojené aj so starostlivosťou o dieťa. Otcov a matky ale kríza zasiahla rozličnou mierou, čo môže do budúcnosti ešte prehĺbiť rozdiely medzi pohlaviami.

Posledné mesiace prechádza svet náročnými skúškami – nielen v oblasti zdravia, ale aj ekonomickej situácie. Postupné otváranie ekonomík po dlhých týždňoch tzv. lockdownu prináša istú mieru nádeje, že ekonomiky sa už odrazili od dna a najväčšie prepady sa postupne vymazávajú. Odhad Medzinárodného menového fondu očakáva v tomto roku pokles globálnej ekonomiky o 4,9 %, budúci rok predpokladá rast vo výške 5,4 %.

Eurofound vo svojom aprílovom prieskume medzi občanmi členských štátov EÚ zisťoval, akým spôsobom ovplyvnila pandémia ich pracovný život. Až **22 % respondentov zo Slovenska označilo, že úplne alebo čiastočne stratilo prácu alebo kontrakty** a podobné percento sa obáva, že **v najbližších troch mesiacoch o prácu ešte len príde**. Takmer polovica ľudí sa v prieskume vyjadrila, že **ich odpracované hodiny výrazne alebo čiastočne poklesli**.

Očakávaný pokles odpracovaných hodín podľa regiónov (%)

Poznámka: Očakávaný percentuálny pokles odpracovaných hodín voči predkrízovej úrovni (4Q 2019), sezónne očistené
Zdroj: odhady Medzinárodnej organizácie práce

Zatiaľ čo prvý štvrť rok bola zasiahnutá najsilnejšie Ázia (predovšetkým Čína), ekonomické dopady v druhom štvrťroku už pocítila aj ostatné regióny sveta. Podľa odhadov Medzinárodnej organizácie práce (ILO) očakávame najvýraznejší pokles odpracovaných hodín v Európe a Amerike, rádovo nad 12 % oproti predkrízovej úrovni.

Dôležitým faktorom je, akým spôsobom ľudia môžu prácu vykonávať. Zatiaľ čo asi 12 % opýtaných pracovalo z domu denne alebo niekoľkokrát za týždeň už pred pandémiou, v dôsledku nej ostala pracovať doma až tretina (slovenských) respondentov prieskumu.

V roku 2018 pracovali z domu na Slovensku podľa Eurostatu približne 4 ľudia zo 100. Toto číslo je jemne pod priemerom EÚ (5,2 %), pričom dosahuje polovičné hodnoty krajín s najväčším podielom zamestnancov pracujúcich z domu (Holandsko, Fínsko, Rakúsko).

Je nepochybné, že v tomto roku bude podiel vo všetkých krajinách výrazne vyšší. Firmy boli do zavedenia tzv. teleworkingu dotlačené a to vo výrazne vyššej miere než doteraz. Pre zamestnancov znamená **desiatky ušetrených hodín cestovania, čím šetria nielen čas, ale aj znižujú výdavky**. Obrátenou stranou je rozširujúci sa fenomén práce mimo pracovnej doby, kde registrujeme snahy o tzv. **právo na odpojenie** (right to disconnect) – a teda právo na „odpojenie sa od internetu/emailov“ po skončení pracovnej doby.

Z pohľadu firiem je však táto forma práce čoraz žiadanejšia. V americkom prieskume sa až **74 % firiem vyjadrilo, že určitú časť zamestnancov hodlá nechať doma nastálo**. Tento typ formy práce sa však spája aj s rozdielmi medzi pohlaviami.

Podľa zistení zo Spojeného Kráľovstva, pri matkách je **až 1,5-krát vyššia pravdepodobnosť, že stratia prácu alebo dajú výpoveď**. Je tiež pravdepodobnejšie, že práve ony ostanú doma s dieťaťom pri prerušenej výučbe na školách. Ich **odpracované hodiny poklesli výrazne viac než hodiny otcov a pracovný čas je prerušovaný** častejšie starostlivosťou o dieťa. Podľa výskumu zaznamenávame aj čoraz viac rodičov vykonávajúcich viac vecí naraz – napr. kombinácia práce, domácich povinností či starostlivosti o dieťa. Z výskumu vyplýva, že **takmer polovica žien/matiek sa počas práce z domu zároveň stará o deti, zatiaľ čo u mužov/otcov je miera výrazne nižšia** (30 %).

Štúdie sa zaoberali aj fenoménom **tzv. neplatenej starostlivosti** (unpaid care work), pod čím rozumieme plnenie domácich povinností či starostlivosť o dieťa, ktoré nie sú ohodnotené mzdou. Odhady hovoria, že globálne (64 krajín) **je „poskytnutých“ 16,4 miliardy hodín neplatenej starostlivosti za deň**, čo je ekvivalentom asi 2 miliardám ľudí pracujúcich 8 hodín denne bez odmeny. Problémom však je, že **až tri štvrtiny z nich vykonávajú ženy**, čo im znižuje množstvo hodín platenej práce, znižuje mzdy a prehľbuje rozdiely.

Vplyv na nerovnosti medzi mužmi a ženami počas pandémie má aj odvetvie, v ktorom pracujú. **Odvetvia, v ktorých pracujú predovšetkým ženy** (napr. sociálne služby, zdravotníctvo) nielenže sú tradične odmeňované nižšou mzdou, zároveň poskytujú **menej priestoru na prácu z domu**, čím sa ženy častejšie dostávajú do „prvej línie“ pandémie.

Jedným z významných dôsledkov pandémie teda môže byť **prehlbovanie príjmových rozdielov** medzi mužmi a ženami. Pravdepodobnosť straty alebo zanechania zamestnania je u žien vyššia, čo vyplýva z ich tradičnej úlohy starostlivosti o rodinu. Nižší počet odpracovaných hodín znižuje ich príjem, čo predstavuje problém **predovšetkým pri slobodných matkách**. Rovnomernejšie rozdelenie si povinností medzi pohlaviami a účinná sociálna politika môžu ženám pomôcť prekonať toto náročné obdobie a zastaviť (či aspoň spomaliť) rastúcu mieru príjmových rozdielov, ktorú v ekonomike neustále pozorujeme.

KONTAKTY

Analýzy trhu

Katarína Muchová	Analytička, Analýzy trhu	(+421 2) 486 24762	muchova.katarina@slsp.sk
Matej Horňák	Analytik, Analýzy trhu	(+421 2) 486 26013	hornak.matej1@slsp.sk
Matej Bašták	Analytik, Analýzy trhu	(+421 2) 486 28413	bastak.matej@slsp.sk
Mária Valachyová	Vedúca oddelenia Analýzy trhu	(+421 2) 4862 4185	valachyova.maria@slsp.sk

Treasury Sales

Ľubomír Hladík	Vedúci oddelenia	(+421 2) 4862 5622	hladik.lubomir@slsp.sk
Kaliský Róbert	Senior Dealer Sales	(+421 2) 4862 5623	kalisky.robert@slsp.sk
Šlesarová Andrea	Senior Dealer Sales	(+421 2) 4862 5627	slesarova.andrea@slsp.sk
Smida Miroslav	Senior Dealer Sales	(+421 2) 4862 5626	smida.miroslav@slsp.sk
Cibák Branislav	Dealer Sales	(+421 2) 4862 5628	cibak.branislav@slsp.sk

Pre kotácie v reálnom čase (devízový, peňažný trh, akcie a ďalšie) navštívte aj online data centrum Erste Group na <http://produkte.erstegroup.com/CorporateClients/en/MarketsAndTrends/Overview/index.phtml>

Tento materiál slúži ako doplnkový zdroj pre klientov Slovenskej sporiteľne, a.s. Je založený na najlepších informačných zdrojoch dostupných v čase publikovania. Hoci použité informačné zdroje sú všeobecne považované za spoľahlivé, Slovenská sporiteľňa, a.s., neručí za správnosť a úplnosť uvedených informácií. Tento dokument nie je ponukou a ani propagáciou nákupu či predaja určitého aktíva. „Predpovede nie sú spoľahlivým indikátorom budúcej výkonnosti aktíva alebo finančného nástroja“.